

Prof. dr hab. Jerzy Olędzki

Profesor emeritus

j.oledzki@gmail.com

ORCID: 0000-0002-5529-8452

Recenzja osiągnięć dr. Rafała Pastwy,

ubiegającego się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach, wykonana na zlecenie Rady Naukowej Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

z dnia 26 września 2024 roku.

1. Podstawowe informacje o karierze zawodowej Kandydata:

Dr Rafał Pastwa otrzymał w maju 2005 r. tytuł zawodowy magistra teologii z przygotowaniem pedagogicznym, po napisaniu pracy dyplomowej na Wydziale Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. W czerwcu 2010 r. otrzymał tam również stopień licencjusza teologii, a we wrześniu 2013 r. na tym samym Wydziale Teologii uzyskał stopień naukowy doktora.

Kandydat jako podstawowe miejsce swojej pracy zawodowej wskazuje Katolicki Uniwersytet Lubelski. W swoim życiorysie zawodowym wymienia także wieloletnie (od 2013 r.) zatrudnienie w lubelskiej redakcji „Gościa Niedzielnego”, gdzie pełnił funkcje redaktora naczelnego (wcześniej fotoreportera, dziennikarza, kierownika działu), a obecnie jest współpracownikiem tej redakcji, podobnie jak i Katolickiej Agencji Informacyjnej. Jest również ekspertem ds. wizerunku i komunikacji w Katolickim Stowarzyszeniu Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE”, w Centrum Wolontariatu w Lublinie oraz w Instytucie Rozwoju Języka Polskiego im. Maksymiliana Marii Kolbego. Dodatkowo współpracuje również jako wykładowca z innymi lubelskimi uczelniami.

2. Ocena osiągnięcia naukowego wymienionego w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, z dnia 20 lipca 2018 (tekst jednolity: Dz.U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm).

Dr Rafał Pastwa jako swoje osiągnięcie naukowe wskazał cykl powiązanych tematycznie 10 artykułów naukowych, opublikowanych w latach 2020-2023 na łamach recenzowanych i punktowanych czasopism naukowych oraz monografii. Ten zbiór tekstów został bardzo trafnie i adekwatnie do ich merytorycznej zawartości zatytułowany „Komunikowanie o religii i Kościele”. Po lekturze obecnych w

dokumentacji materiałów mogę stwierdzić, że wszystkie wymienione artykuły mogłyby być z powodzeniem umieszczone w jednej publikacji książkowej pod wymienionym tytułem, jako rozdziały monografii naukowej poświęconej krytycznej analizie komunikowania religijnego Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce.

Zawartość merytoryczną i zakres poruszanych zagadnień i analizowanych problemów najlepiej oddaje poniższa autorska autoprezentacja Habilitanta:

Komunikowanie o religii i Kościele rozpatruję w odniesieniu do najważniejszych obszarów zaangażowania instytucji Kościoła rzymskokatolickiego, jego liderów, hierarchów i członków wspólnoty: społecznego, bioetycznego, ekologicznego, politycznego, kulturalnego. Obszar moich badań ma charakter zarówno lokalny, skoncentrowany na polskiej specyfice i uwarunkowaniach z odniesieniem do wymiaru globalnego, co związane jest z medialną i duszpasterską działalnością Kościoła, prymatem biskupa Rzymu, a także z powszechnym charakterem misji realizowanej przez Kościół rzymskokatolicki. Komunikowanie o religii i Kościele rozpatruję jako zmediatyzowaną formę komunikacji społecznej, która jest realizowana przez osoby należące do Kościoła, związków wyznaniowych, wspólnot religijnych lub jest realizowana w komunikatach dotyczących Kościoła, religii, liderów i hierarchów, grup i wspólnot. System komunikowania religijnego składa się strukturalnie z elementów pochodzących z kilku odrębnych rzeczywistości: podmiotu religijnego, treści religijnej oraz sfery publicznej zdominowanej przez media.

Przygotowując ten zbiór tekstów, zgodnie z podstawowym założeniem ramowym, Autor sformułował cztery następujące hipotezy badawcze:

- (1). Komunikowanie religijne stanowi odrębny i znaczący rodzaj komunikacji społecznej, którego rola wzrosła wraz z rozwojem środków masowego przekazu, jak też pod wpływem mediatyzacji religii.
- (2). Komunikowanie religijne jest integralną częścią realizacji misji Kościoła rzymskokatolickiego i aktywności społecznej instytucji, liderów, hierarchów i członków wspólnoty.
- (3). Kościół rzymskokatolicki w Polsce, jego liderzy i hierarchowie w związku z zaangażowaniem społecznym i politycznym, kryzysem wywołanym przestępstwami na tle seksualnym, nieadekwatnym sposobem komunikacji oraz procesami sekularyzacji, podlega strategiom medialnym, mającym na celu krytyczne podejście do kształtu obecności Kościoła rzymskokatolickiego, hierarchów i reprezentantów w demokratycznym społeczeństwie.
- (4). Komunikowanie religijne Kościoła rzymskokatolickiego, liderów i hierarchów w Polsce wymaga refleksji nad poszukiwaniem adekwatnej formy w kontekście

wielowymiarowego kryzysu Kościoła i funkcjonowania w warunkach demokratycznych, która pozwoliłaby również wykorzystać potencjał uniwersalnego przesłania Ewangelii na drodze dialogu ze współczesną kulturą i nauką.

Zweryfikowaniu postawionych hipotez poświęcił Habilitant dziesięć artykułów naukowych. Pierwszy tekst z tego cyklu opublikował w 2020 roku pod tytułem: *Komunikowanie religijne na przykładzie Kościoła katolickiego w Polsce z uwzględnieniem kontekstu pandemii koronawirusa*, („Kultura-Media-Teologia”, nr 41/2020). Sformułował tam wniosek, że badanie procesu komunikowania religijnego, jego specyfiki, celów i metod powinno uwzględniać każdorazowo kontekst kościelny, zarówno teologiczny, biblijny, prawno-kanoniczny, filozoficzny i liturgiczny. W analizowanym okresie rozwijającej się pandemii okoliczności zmusiły również Kościół do zmiany w komunikowaniu, a media stały się nie tylko uczestnikiem życia kościelnego i religijnego, ale także instytucją kontroli i nacisku na Kościół, hierarchów, liderów i osoby należące do Kościoła. Postępujący równoległe proces mediatyzacji religii wymusił przystosowanie cyfrowe Kościoła - pandemia zaś spowodowała, że osoby związane z Kościołem większość informacji o zagrożeniu życia i zdrowia czerpały ze środków społecznego przekazu.

Ten kontekst stał się dla Habilitanta głównym determinantem przeprowadzenia dogłębnej analizy znaczenia i zbadania specyfiki komunikowania religijnego instytucji Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce. Przygotował drugą publikację pt.: *Reakcja na zagrożenie koronawirusem – analiza publikowanych treści w początkowej fazie epidemii na oficjalnej stronie Konferencji Episkopatu Polski* („Colloquia Theologica Ottoniana”, 2020). Stwierdził tam, że liczba publikowanych materiałów w początkowym okresie pandemii świadczyła o poprawnej reakcji Kościoła na zagrożenie i dostosowanie do przepisów i obostrzeń wprowadzanych przez rządową administrację. Dominował wydźwięk neutralny i aprobatywny, jednak na poziomie komunikowania religijnego dominował język instytucji określany mianem „języka dystansu”. Habilitant ocenił, że postępująca mediatyzacja religii spowodowała jej utowarowienie, sprowadziła ją do jednego z wielu produktów na rynku usług medialnych i Kościół nie dostosował komunikacji religijnej do nowych wyzwań jakie niosą procesy sekularyzacji, mediatyzacji religii, przemiany kulturowe zachodzące w coraz bardziej pluralistycznym społeczeństwie, a także zmiany wywołane pandemią koronawirusa.

Analizę komunikowania religijnego kontynuował w kontekście ogłoszonego w październiku 2020 r. wyroku Trybunału Konstytucyjnego na temat „Planowania rodziny, ochrony płodu ludzkiego i warunków dopuszczalności przerywania ciąży”. Trzeci w kolejności artykuł został zatytułowany: *Reakcja Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce po Orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z 22 października 2020 roku* (w: *Polski system medialny w procesie zmian*, pod red. J. Kępa-Mętrak, P. Cizek, t.1, Kielce 2021). Na wstępie zaproponował tam badanie Kościoła z dwu wymiarów (teoria holistyczna rozszerzająca możliwości krytycznej analizy): jako instytucji religijnej, ludzkiej i hierarchicznej oddziaływującej na społeczeństwo, system polityczny i kulturę

ale także jako pewną wspólnotę wiary. Analitycznemu badaniu poddał wszystkie teksty Episkopatu, które ukazały się w ciągu miesiąca od 22 października 2020 r. Stwierdził, że przeważa w nich wymiar instytucjonalny i doczesny nad duchowym, a powoływanie się hierarchów na argumenty państwa i Trybunału sugerowało związek Kościoła i państw i sprzyjało utrwalaniu definiowania i opisywania Kościoła przy użyciu języka z obszaru marketingu politycznego.

Zauważył także, że niektóre z działań Kościoła rzymskokatolickiego wywołują ostrą krytykę, prowadzą do kontestacji, ostracyzmu wyrażanego w formie niedebatowania z liderami i hierarchami kościelnymi, co skłoniła Habilitanta do rozpoczęcia badań nad przejawami *cancel culture* (kultury anulowania) w odniesieniu do Kościoła, jego liderów i hierarchów. Zdecydował się na podjęcie poszukiwań przyczyn zewnętrznych i wewnętrznych przejawów *cancel culture* wobec Kościoła, co zaowocowało dwiema kolejnymi publikacjami: *Cancel culture a Kościół rzymskokatolicki w Polsce* (w: Współczesne dyskursy medialne, pod red. I. Hofman, D. Kępa-Figura, Lublin 2022) oraz: *Przejawy cancel culture wobec Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce w kontekście wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 22 października 2020 r.* (w: Język a media, pod red. A. Walecka-Rynduch, B. Skowronek, Kraków 2020).

Na podstawie analizy zagranicznej literatury przedmiotu doszedł do wniosku, że mechanizm zjawiska *cancel culture* dotyczy przede wszystkim przestrzeni mediów cyfrowych i ich sieci powiązań i w tej przestrzeni dotychczas marginalizowane osoby, grupy i organizacje zyskały skuteczne narzędzie komunikowania i nacisku na wpływowe podmioty i instytucje, w tym także na podmioty religijne.. W wyniku przeprowadzonych badań uznał, że ewolucja *cancel culture* przebiega wokół idei wymierzania sprawiedliwości za nieodpowiednie słowa, postawy i zachowania podejmowane przez wpływowe podmioty, osoby publiczne, instytucje czy organizacje. Dotyczy to przede wszystkim tradycyjnych i konserwatywnych treści. Jak napisał: „*Cancel culture* wypracowała swego rodzaju ortodoksję, której przekroczenie prowadzi do publicznego napiętnowania za pośrednictwem mediów.” W tych tekstach sformułował i zastosował własną definicję „kultury anulowania” (*cancel culture*) jako „medialnie zapośredniczone wycofywanie wsparcia i poparcia podmiotom publicznym, wyrażane często w formie oburzenia i zawstydzania, w związku ze słowami lub działaniami, które nie są akceptowalne zwłaszcza przez dotychczas marginalizowane grupy osób”.

Habilitant doszedł do wniosku, że powodami przejawów *cancel culture* w odniesieniu do Kościoła w Polsce stało się jego zaangażowanie w spór wokół prawnej dopuszczalności aborcji, a także błędy hierarchów i liderów kościelnych w obszarze komunikowania religijnego, przy czym te przejawy kontestacji i bojkotowania dotyczą wszystkich wpływowych podmiotów i autorytetów, bez względu na ich historyczne zasługi. Doprowadziło to także do prób uwalniania przestrzeni publicznej od Jana Pawła II, co skłoniło dr. Rafała Pastwę do przeanalizowania problemu „odjaniepawłania” przy zastosowaniu teorii *cancel culture*. We współpracy z językoznawcą, dr. hab. Henrykiem

Dudą, zbadano zjawisko „odjaniepawlenia” z perspektywy medioznawczej i lingwistycznej. Strukturalnie „odjaniepawlić” to uwolnić od Jana Pawła II, jednak rzeczywiste znaczenie, szczególnie wśród młodego pokolenia to robić rzeczy bezsensowne. Wyniki analizy zostały opublikowane w artykule (we współautorstwie z Henrykiem Dudą – oświadczenie w dokumentacji): „*Odjaniepawlić*”. *Modernistyczny ostracyzm z perspektywy medioznawczej i lingwistycznej* (w: *Język-Media-Religia. Kontekst Europy Środkowo-Wschodniej*, pod red. M. Cybulski, J. Jęczeń, M. Mocarz-Kliendienst i in., Tarnów 2022).

Popularność neologizmu „odjaniepawlić” wśród młodzieży skłoniła Habilitanta do poświęcenia więcej uwagi spadku religijności młodych Polaków, co zaowocowało kolejnym artykułem pod tytułem: *Analiza zjawiska zmiany w procesie wiary i praktyk Polaków na podstawie Komunikatu z Badań CBOS „Religijność młodych na tle ogółu społeczeństwa” w odniesieniu do teorii mediatyzacji religii S. Hjarvarda („HETEREGLOSSIA” – Studia Kulturoznawczo-Filologiczne, 13/2022)*. Za bardzo wartościowe poznawczo uważam przedstawione wyniki badań Autora, wskazujące na przyczyny spadku deklaracji wiary i praktyk religijnych młodych Polaków: przestępstwa na tle seksualnym niektórych duchownych rzymskokatolickich i niewłaściwe reakcje hierarchów kościelnych na owe nadużycia, pandemię i dyspensy od uczestnictwa w niedzielnych liturgiach, wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 22 października 2020 r., zaangażowanie polityczne duchownych, paternalizm, zmiany społeczno-ekonomicznych warunków egzystencji sprzyjające anonimowości i niezależności życia, a także rozwój kultury antyeschatologicznej. Autor dodał jeszcze apateizm, postawę obojętności wobec religii czy utratę zainteresowania religią.

Dr Rafał Pastwa na tym etapie swoich zainteresowań badawczych postanowił również zainteresować się wpływem komunikowania religijnego na spadek deklaracji wiary i praktyk religijnych i utratę wiarygodności Kościoła w Polsce. Podjął próbę zbadania strategii personalizacji w komunikowaniu religijnym na przykładzie konkretnego lidera religijnego, zaangażowanego w działalność społeczną i charytatywną. Wyniki takiej analizy przedstawił w artykule: *Strategia personalizacji w komunikowaniu religijnym na przykładzie s. Michaeli Rak („Bibliotekarz Podlaski” 3/2023, Ogólnopolskie Naukowe Pismo Bibliotekoznawcze i Bibliologiczne)*. Personalizacja w tych rozważaniach traktowana jest jako postrzeganie instytucji (w tym przypadku kościelnej) przez pryzmat osób, a nie procesów, zatem w procesie komunikowania jednostka staje się ważniejsza niż instytucja, którą reprezentuje lub do której należy. W efekcie, uwaga mediów przesuwana się z poziomu instytucji, grupy czy wspólnoty w stronę liderów i ich kompetencji. Taki rodzaj komunikowania religijnego staje się w konsekwencji dobrym przykładem dla innych podmiotów kościelnych.

Na podstawie dotychczasowych badań i analiz Habilitant doszedł m.in. do wniosku, że brak zaangażowania instytucji kościelnych i wierzących obywateli w ważne kwestie społeczne, np. związane z ekologią, może prowadzić także do kontestacji Kościoła. Przedmiotem rozważań uczynił encyklikę papieża Franciszka *Laudatio si* i przeprowadził własne badania na temat społecznego odbioru tego dokumentu na łamach najpopularniejszych katolickich tygodników opinii (*Gość Niedzielny, Niedziela,*

Tygodnik Powszechny) w Polsce. Efektem tych badań jest przedostatni z ocenianego cyklu artykuł: *Komunikowanie religijne o ekologii. Cancel culture a Kościół rzymskokatolicki – wybrane refleksje* („Roczniki Kulturoznawcze”, 2/2023). Okazało się, że żadne z wymienionych czasopism nie analizowało konsekwentnie i w sposób pogłębiony dokumentu papieskiego i nie proponowano praktycznych rozwiązań dla Kościoła, nie pobudzano do aktywności jak i nie publikowano żadnej krytycznej analizy. W sumie Kościół nie był i nie jest kojarzony jako instytucja zatroskana o ochronę środowiska i przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom klimatu, co stanowi jeden z czynników sprzyjających przejawom jego kontestacji, także w formie *cancel culture*. Ta ocena zachęciła Autora do zainteresowania się zagadnieniem dialogu Kościoła ze współczesną kulturą i przeprowadzeniu badania nad strategią mediów w kreowaniu wizerunku medialnego Kościoła, hierarchów i członków wspólnoty.

We współpracy z dwojgiem pracowników naukowych Instytutu Dziennikarstwa i Zarządzania KUL, pełniąc obowiązki kierownika grantu, poddał z zespołem analizie trzy tygodniki opinii: „Politykę”, „Newsweek” i „Tygodnik Powszechny”, wybierając do badań roczny okres publikacji ukazujących się od października 2020 r., kiedy rozpoczęły się społeczne protesty po wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Owocem tych badań jest dziesiąty artykuł: *Manifestations of cancel culture in relations to the Roman Catholic Church in Poland: a case study of selected weekly opinion journals* („Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis”, 21/2023, Współautorzy: O. Białek-Szwed i A. Wójciszyn-Wasil. Odpowiednie oświadczenia ws. wkładu współautorów w powstanie artykułu są załączone w dokumentacji). Analizowane materiały świadczą, że te tygodniki wpisywały się w trend rozliczeniowy wobec Kościoła w Polsce. Publikacje ukazywały przesadne zaangażowanie duchowieństwa w kwestie polityczne, ingerencje w prawa kobiet, w sprawy państwa, wykazywały brak transparentności w kwestiach finansowania Kościoła, analizowały kryzys związany ze skandalami seksualnymi i upadek autorytetu Jana Pawła II.

W sumie cały analizowany tu cykl artykułów uważam za bardzo dojrzałe naukowe studium krytyczne na temat komunikowania religijnego polskiego Kościoła rzymskokatolickiego. Autor pozytywnie zweryfikował w nich wymienione hipotezy badawcze i odpowiedział na sformułowane pytania badawcze. Wszystkie teksty mają wspólny mianownik badań – komunikowanie o religii i Kościele rzymskokatolickim w Polsce jako integralnej części komunikacji społecznej w naszym kraju.

3. Ocena pozostałej aktywności naukowej albo artystycznej Habilitanta, realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej, z uwzględnieniem art. 219 ust. 1 pkt 3 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, z dnia 20 lipca 2018 (tekst jednolity: Dz.U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm).

Dorobek Habilitanta z działalności naukowej, dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej jest wybitnie wyróżniający. Indeks faktograficzny z opisem dokonań w tych sferach aktywności obejmuje w przedstawionej dokumentacji 25 stron. Po uzyskaniu stopnia doktora, dr R. Pastwa przygotował w sumie 27 publikacji, w tym trzy

monografie, 23 artykułów naukowych i rozdziałów w pracach zbiorowych oraz podręcznik z zakresu edukacji medialnej dla szkół polonijnych „Młody człowiek w roli odbiorcy i twórcy przekazów medialnych”. Wygłosił 15 referatów na międzynarodowych konferencjach naukowych i 27 na konferencjach krajowych. Jest kierownikiem realizowanego już projektu MEiN w granie „Kreatywny Twórca Przyszłości. Być sprytniejszym od chatbota”, oraz złożonego projektu finansowanego przez NCN - „Ochrona środowiska w komunikowaniu religijnym Kościoła katolickiego w Polsce” i grantu „Cancel culture – konsekwencje zagrożenia pluralizmu światopoglądowego”. W ramach aktywności badawczej odbył 7 staży i wizyt naukowych w polskich i zagranicznych uniwersytetach.

Prowadzi także intensywny, gdyż aż na pięciu kierunkach studiów na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, zestaw zajęć dydaktycznych (wykłady, warsztaty, ćwiczenia, konwersatoria) z zakresu komunikacji społecznej z uwzględnieniem komunikowania religijnego, komunikowania w obszarze biomedycyny, etyki dziennikarskiej, przeciwdziałania przemocy oraz marketingu i promocji. Szczególnym zainteresowaniem cieszą się jego wykłady poświęcone relacjom instytucji Kościoła z mediami oraz warsztaty dotyczące wizerunku i wiarygodności instytucji religijnych i ich liderów. Jest promotorem i recenzentem prac licencjackich i magisterskich powstałych w Instytucie Dziennikarstwa i Zarządzania KUL na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna. Do swoich najważniejszych działań organizacyjnych zalicza m.in. sprawowanie funkcji kuratora Koła Naukowego Studentów Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej KUL, organizowanie wielu spotkań, debat, paneli, kampanii, szkoleń, spotkań autorskich itp., których spis zajmuje w dokumentacji kilka stron. Podobnie bogaty kilkustronicowy zestaw faktograficznych informacji dotyczy jego członkostwa i działalności społecznej w licznych organizacjach bliskich jego doświadczeniu zawodowemu, posiadanym umiejętnościom jak i naukowym zainteresowaniom.

Uzupełnieniem jego aktywności naukowej i akademickiej jest również bardzo dynamiczna i kreatywna działalność literacka i dziennikarska. Jest autorem 10 publikacji książkowych i czynnym dziennikarzem. Za dotychczasowe zaangażowanie medialne i dziennikarskie oraz prace badawczo-dydaktyczne otrzymał Nagrodę Rektora KUL („za wybitną działalność organizacyjno-społeczną i popularyzację nauki”) oraz Medal Unii Lubelskiej, Medal 700-lecia Miasta Lublin oraz Angelus Kultury Medialnej.

Podsumowując przedstawiony dorobek naukowy oraz inne wymienione osiągnięcia Habilitanta również i w tym obszarze w sumie pozytywnie oceniam posiadane kompetencje i aktywność dr. Rafała Pastwy. Prowadzona przez niego od wielu lat działalność w zakresie badawczym, eksperckim, dydaktycznym i organizacyjnym jest potwierdzeniem wypełnienia przez dr. R. Pastwę także w tej części podstawowych wymogów prawnych w zakresie dorobku habilitacyjnego i jego znaczącego wkładu w rozwój dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach.

4. Wnioski końcowe:

Dr Rafał Pastwa, po uzyskaniu stopnia doktora, konsekwentnie realizował się na płaszczyźnie naukowo-badawczej, dydaktycznej i organizacyjnej, czego konkretne świadectwa zostały wyżej przedstawione. Zaprezentowane opinie pozwalają mi zatem postawić jednoznacznie pozytywną ocenę działalności naukowej i całokształtu dotychczasowej pracy Habilitanta.

Wartość działalności naukowo-badawczej dr. Rafała Pastwy zawiera się przede wszystkim na:

1. przedstawieniu inspirującej w badaniach wielowymiarowości problematyki komunikowania religijnego przy połączeniu różnych dyscyplin oraz nurtów badawczych (teologia, filozofia, socjologia religii, językoznawstwo) z dyscypliną nauki o komunikacji społecznej i mediach,

2. autorsko oryginalnym rozwinięciu interdyscyplinarnej teorii i praktyki komunikowania religijnego z uwzględnieniem zewnętrznych i wewnętrznych przejawów kontestacji Kościoła i religii w szybkiej ewolucji komunikacji społecznej i w dynamicznie rozwijających się mediach,

3. zauważeniu obecności oraz sprawczości kultury anulowania i podkreśleniu dużego wpływu *cancel culture* na kształtowanie strategii komunikowania religijnego Kościoła,

4. uporządkowaniu aktualnej wiedzy na temat nowych wyzwań stojących przed Kościołem rzymskokatolickim w Polsce w kontekście budowania i realizowania strategii procesu komunikowania religijnego uwzględniającego procesy sekularyzacji i mediatyzacji religii, kryzys wiarygodności i wizerunku Kościoła, czy deprecjonowania roli i znaczenia społecznego Kościoła i religii,

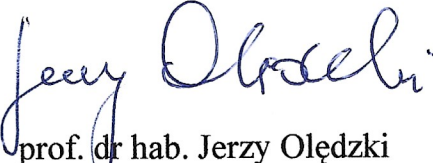
5. wyartykułowaniu potrzeby dalszych studiów nad rosnącą liczbą postaw obojętności wobec jakichkolwiek religii, konieczności dostosowania się Kościoła do funkcjonowania w warunkach „zmediatyzowania religii”, oraz nieograniczonego jakimkolwiek zasadami rozwoju komunikacji międzyludzkiej w cyberprzestrzeni tworzącej społeczny pluralizm postaw i wartości,

6. łączeniu swojej pasji badawczej, intensywnej pracy publicystycznej w licznych mediach oraz dynamicznej działalności społeczno-organizatorskiej z akademickim procesem dydaktycznym.

Analizowany cykl artykułów przedstawionych przez Habilitanta jako szczególne osiągnięcie naukowe spełnia określone ustawowe wymogi. Autor prezentuje w nich szeroką wiedzę oraz umiejętności badawcze, jak również potwierdza niezwykle bogate i urozmaicone doświadczenie praktyczne w komunikacji społecznej i medialnej. Wszystkie autorskie teksty są zgodne z zakresem aktywności naukowej i zawodowo dydaktycznej Habilitanta i mieszczą się w zakresie dyscypliny naukowej nauki o

komunikacji społecznej i mediach. Jest także bardzo oddanym i niestrudzonym nauczycielem akademickim.

Reasumując - wszystkie przedstawione przez dr. Rafała Pastwę artykuły oceniam jako wypełniające warunki osiągnięcia naukowego w myśl art. 219 ust. 1 pkt 2b ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, z dnia 20 lipca 2018 (Dz.U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.) oraz równie wysoko oceniam pozostałą aktywność naukową, dydaktyczną i organizatorsko-społeczną. Wniosek o nadanie dr. Rafałowi Pastwie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach jest zatem w pełni zasadny. Przedstawiony do oceny dorobek naukowy, badawczy i zawodowy stanowi, w moim przekonaniu, znaczący wkład w rozwój dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach i oceniam go także pozytywnie. Tym samym wnioskuję o dopuszczenie dr. Rafała Pastwy do dalszych etapów procedury awansowej, związanej z ubieganiem się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w zakresie dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach.

prof. dr hab. Jerzy Olędzki

Warszawa, 19 listopada 2024 r.